

KOKOUSHUISTIO 3.9.2001
Irma Reijonen

SUOMEN YLIOPISTOKIRJASTOJEN NEUVOSTON KOKOUS

Aika: 29. elokuuta 2001 kello 13.45-16.30

Paikka: Vaasan tiedekirjasto Tritonia, Yliopistonranta 7, Vaasa

Osallistujat: Esko Häkli (puheenjohtaja), Helsingin yliopiston kirjasto , Tore Ahlbäck, Åbo Akademis bibliotek , Eeva-Liisa Lehtonen, Helsingin kauppakorkeakoulun kirjasto, Vuokko Palonen, Vaasan yliopiston kirjasto, Anja Ukkola, Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kirjasto, Irma Reijonen (sihteeri), Helsingin yliopiston kirjasto

Poissa: Lea Karhumaa, Lapin yliopiston kirjasto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Tiedotusasiat

2.1. Merkittiin tiedoksi Suomen tieteellisen kirjastoseuran erikoiskirjastojen työryhmän kannanotto (1.6.2001) opetusministeriölle kirjasto- ja tietopalveluiden kansallisesta kehittämisestä hallinnolliset rajat ylittävinä hankkeina (liite 1).

2.2. Merkittiin tiedoksi kansallisen kirjastotilastouudistuksen aikataulu. Tilastostandardin (ISO 2789) uusimista valmistellut ISO/TC 46:n työryhmä kokoontuu 31.8.-1.9. käsittelemään lausuntokierroksella tehtyjä muutosehdotuksia. Kansallinen sovellus lähetetään kirjastoille lausunnolle syyskuun alussa ja lausuntoaika on kuukausi. Marraskuussa järjestetään kirjastoille tiedotustilaisuus siitä, miten uudistus vaikuttaa vuoden 2002 tilastointiin. Linnea2-tilastointiryhmä poimii sovelluksesta tiedot, jotka saadaan Voyager-järjestelmästä, ja tekee tarvittavat SQL-kyselyt. Tieteellisten kirjastojen tilastojen keruujärjestelmä uusitaan vuoden 2002 aikana.

2.3. Merkittiin tiedoksi Varastokirjaston syysseminariumin ohjelma 13.9. "Kansallisen kokoelmayhteistyön kehittäminen" (<http://www.nrl.fi/syysseminaari2001.htm>).

2.4. Merkittiin tiedoksi, että STKS:n erikoiskirjastojen työryhmä järjestää 8.11. seminaarin "Ratkaiseeko raha kirjastojen kehityksen".

2.5. Merkittiin tiedoksi, että Helsingin yliopiston kirjasto järjestää 23.11. kansainvälisen kollokvion "Digital Future in the National Libraries".

Strategia

Keskusteltiin strategiatyön etenemisen aikataulusta. Syyskuun alussa konsultit laittavat verkkoon Turun seminaarissa tuotettua aineistoa strategiatyöhön osallistuvien käyttöön. He laativat aineiston pohjalta välitehtävän Tampereella pidettävään kirjastojen johtajien kokoukseen 27.9. Strategiatyötä jatketaan 4.10. Tampereella pidettävässä seminaarissa, jossa luodaan tulevaisuuden skenaarioita ja työstetään verkoston strategiaa edelleen. Myöhemmin syksyllä pidettävässä johtajien kokouksessa jatketaan strategian käsittelyä ilman ohjaajia. Telsi -verkkoympäristö on käytettävissä työskentelyyn seminaarien jälkeenkin.

Päätettiin, että neuvosto valmistelee Tampereen seminaariin ehdotuksen jatkotyöskentelyn tavasta ja aikataulusta.

4. Kirjastojen verkko-opetukseen liittyvät hankkeet

Tiedonhallinnan verkko-opetukseen liittyviä yhteishankkeita ovat Tieteellisen tiedonhankinnan verkko-opetus (koordinaattori Kuopion yliopiston kirjasto), Akateemiset verkkotaidot (koordinaattori HY:n kasvatustieteellisen tiedekunnan kirjasto), Opintoaineiston digitaaliset julkaisu- ja jakelukanavat (koordinaattori Opiskelijakirjasto) ja Informaatiolukutaidon tavoitteiden standardointi (koordinaattori Opiskelijakirjasto). TKK:lla on tekeillä selvitys digitaalisen oppimateriaalin metadatan suhteesta kirjastoluetteloihin. Muillakin kirjastoilla on omia paikallisia tiedonhallinnan opetuksen kehittämishankkeita. Myös ammattikorkeakoulukirjastoilla on käynnissä hankkeita, joista osa on yhteisiä yliopistokirjastojen kanssa.

4.1. Tiedottaminen ja hankkeiden koordinointi

Neuvoston sihteeri perustaa sähköpostilistan eri hankkeisiin osallistuvien keskinäisen yhteydenpidon edistämiseksi. Listan tavoitteena on vaihtaa tietoja eri hankkeiden kesken, etsiä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin sekä tiedottaa ja keskustella ajankohtaisista tiedonhallinnan verkko-opetuksen kysymyksistä. Lista on avoin myös ammattikorkeakoulukirjastojen hankkeille. Listan nimi on tiedonhallinta@helsinki.fi.

Päätettiin, että hankkeita yhteen kokoava verkko-opetuspäivä tai yhteinen suunnitteluseminaari järjestetään alkuvuodesta 2002.

Merkittiin tiedoksi, että Opiskelijakirjasto järjestää 24.10. seminaarin elektronisten oppimateriaalien erilaisista jakelumalleista, palvelukanavista ja tekijänoikeusasioista.

4.2. Informaatiolukutaidon tavoitteiden standardointi

Irma Reijonen esitteli hanketta informaatiolukutaidon osaamistavoitteiden standardoimiseksi Suomessa. Suomen tieteellisen kirjastoseuran opintopalveluiden työryhmä ja Opiskelijakirjasto ovat käännettäneet suomeksi ACRL:n laatiman Information Literacy Competency Standards for Higher Education - Informaatiolukutaidon osaamistavoitteet yliopisto- ja korkeakouluopetuksessa

(<http://www.opiskelijakirjasto.lib.helsinki.fi/hankkeet/infolit/index.htm>.)

Osaamistavoitteita käsitteessä STKS:n seminaarissa 11.4. pohdittiin, miten ne soveltuvat käytettäväksi suomalaisissa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Seminaarissa todettiin, että tavoitteet tulee viedä laajaan käsittelyyn, jotta niiden taakse saadaan olennaisten tahojen hyväksyntä. STKS:n opintopalveluiden työryhmä vastaa standardien käsittelystä ja jatkotoimenpiteistä.

Neuvosto suhtautui myönteisesti informaatiolukutaidon osaamistavoitteiden määrittelyyn. Katsottiin, että tavoitteet antavat yhteisen pohjan kirjastojen verkko-opetushankkeille ja niitä tulisikin hyödyntää kaikessa kirjastojen järjestämässä tiedonhallinnan opetuksessa. Pidettiin tärkeänä tavoitteiden sopeuttamista Suomen oloihin.

Keskusteltiin siitä, miten informaatiolukutaidon tavoitteita tulisi käsitellä laajan hyväksynnän saamiseksi. Katsottiin, että yliopisto-opettajien osallistuminen tavoitteiden käsittelyyn on ensisijaisen tärkeää. Opettajia tavoitetaan kirjastojen omien hankkeiden ja Virtuaaliyliopiston kautta, mutta myös muita kanavia tulisi käyttää. Päätettiin ehdottaa, että osaamistavoitteita käsitellään PedaForumissa, joka on opetuksen kehittämiseen osallistuvien keskustelulistalla.

5. Käynnistettävät selvitykset

5.1. Digitointi

Opetusministeriön asettama kulttuuriperinnön digitointityöryhmä on selvittänyt arkistojen ja museoiden digitointitarpeita. Yliopistokirjastojen tarpeita selvitettiin kyselyllä vuonna 1999. Työryhmässä tieteellisiä kirjastoja edustava Majken Bremer-Laamanen (HYK) on pyytänyt neuvostolta apua tuolloin tehdyn kyselyn täydentämiseksi ja täsmentämiseksi. Kyselyllä halutaan saada esiin aineiston digitointitarpeet tieteellisten kirjastojen käyttäjien näkökulmasta. Tavoitteena on luoda pohjaa laajoille yhteistyöhankkeille, jotka voisivat saada rahoitusta eri lähteistä, mm. EU:ssa valmisteilla olevasta eContent-ohjelmasta, joka alkaa 2004.

Keskusteltiin kyselyn tavoitteista ja toteutuksesta. Katsottiin, että kyselyn tulisi tähdätä isoihin digitoitaviin kokonaisuuksiin yksittäisten aineistojen sijaan. Kyselyssä tulisi todeta käynnissä olevat hankkeet ja aiemmin ehdotetut kokonaisuudet. Edellisessä kyselyssä tehdyistä ehdotuksista 1800-luvun

sanomalehtien digitointi on käynnissä Helsingin yliopiston kirjastossa ja myös aikakauslehtien digitointi on aloitettu. Erilaiset henkilöhakemistot (matrikkelit, biografiat) ovat laajasti käytettyä aineistoa, joiden digitointi yhteistyöhankkeena olisi perusteltua. Katsottiin, että uusia ehdotuksia kansallisesti merkittäviksi digitointihankkeiksi kannattaa tässä vaiheessa kysyä ensisijaisesti vapaakappalekirjastoilta, joilla on omien kokoelmiensa käytön pohjalta tuntumaa siihen, mitä aineistoja tulisi digitoida. Muut kirjastot voivat täydentää ja kommentoida ehdotuksia.

Kaukopalvelu

Keskusteltiin kaukopalveluun kohdistuvista muutospaineista. Uusi kirjastojärjestelmä tarjoaa mahdollisuuksia kaukopalvelun kehittämiseen; samalla elektronisen aineiston saatavuus verkossa on vähentänyt artikkelikopioiden välitystä. Nykyinen maksupalvelukäytäntö koetaan useissa kirjastoissa ongelmalliseksi. Keskustelun pohjalta todettiin, että kirjastojen nykyistä palveluja maksupolitiikkaa on syytä jatkaa, kunnes uusien mahdollisuuksien käytöstä on sovittu. Päätettiin selvittää yhteistyössä Linnea-palveluiden kanssa, minkälaisia muutoksia kirjastojen kaukopalvelupolitiikassa Voyagerin ominaisuuksien hyödyntäminen edellyttää.

6. Neuvoston verkkosivujen uudistaminen

Keskusteltiin neuvoston www-tiedottamisesta Irma Reijosen laatiman ehdotuksen pohjalta. Tiedotuksen kohderyhmiä ovat yliopistokirjastojen johtajien ja henkilöstön lisäksi muut kirjastot, opetusministeriö ja rehtorien neuvosto. Jotta nämä kohderyhmät saavutettaisiin, verkkosivujen näkyvyyttä tulee lisätä ja sivuilta on voitava helposti nähdä, mitkä asiat ovat ajankohtaisia. Sivuille luodaan arkisto, josta vanhentunut aineisto löytyy. Tarpeen mukaan voidaan perustaa myös intranet. Todettiin, että sivujen päivityksen tulee olla yksinkertaista ja nopeaa, jotta ne pystytään pitämään ajantasaisina.

Tieteellisten kirjastojen etusivun (Tilke) uudistaminen alkaa tänä syksynä. Siinä yhteydessä selvitetään hankerekisterin ja kansainvälisen järjestötoiminnan rekisterin jatko. Samalla katsotaan, voidaanko ajankohtaiset johtamista palvelevat linkit sijoittaa Tilkkeen käsikirjastoon.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.